

SUOMEN VAPAA-AJAN-
KALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

MIELIPIDE

29.1.2024

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto
ymparistolupa.pohjois@avi.fi
kirjaamo.pohjois@avi.fi

Viite Kuulutuksen julkaisupäivä 8.12.2023 (Dnro PSAVI/5695/2023)

Asia Suhangon kaivoksen ja rikastamon ympäristö- ja vesitalouslupa sekä toiminnan aloittamislupa ja valmistelulupa, Ranua ja Tervola

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön mielipide

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut ympäristölain ja vesilain mukaisen lupahakemuksen aineistoon ja esittää mielipiteenään asiasta kunnioittavasti seuraavaa.

SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖN MIELIPIDE

Suhanko Arctic Platinum Oy hakee kaivoksen ja rikastamon ympäristö- ja vesitalouslupaa, sekä toiminnan aloittamislupaa ja valmistelulupaa Ranuan ja Tervolan kuntien alueelle sijoittuvalle kaivokselle. Kaivos sijoittuisi Simojoen valuma-alueelle Simojokeen laskevan Ruonajoen latvoille.

Ruonajoessa esiintyy alkuperäinen taimenkanta, jonka voidaan olettaa häviävän kaivostoiminnan seurauksena. Ruonajoen luontaisen uoman korvaaminen kaivosalueella lähes kilometrin matkalta keinotekoisella uomalla ei pelkästään riitä turvaamaan jokiluontoa. Esimerkiksi kaivostoiminnasta syntyvän pölyn voidaan olettaa laskeutuvan jokialueelle ja liettävän joen pohjan eliöille sopimattomaan tilaan. Hakemuksessa esitetty kalatalousmaksu tai taimenkannan säilyttäminen kalanviljelyn avulla eivät kompensoi harvinaisen villin taimenkannan menetystä. Kalanviljelyn avulla säilytettävien kalakantojen on havaittu heikkenevän luontaisilta ominaisuuksiltaan. Suoraan Simojokeen laskevissa muissa joissa ei tiettävästi ole alkuperäisiä villoja taimenkantoja jäljellä, joten Ruonajoen taimenkanta on ainutlaatuinen.

Simojoen villi lohikanta on kehittynyt viimeisten kolmenkymmenen vuoden aikana erilaisten hoitotoimien ja kalastusrajoitusten ansiosta elinvoimaiseksi. Tätä aiemmin lohikanta oli heikko ja täysin istutusten varassa. Simojoen villi lohikanta on Itämeren alueen ainoa elinvoimainen kokonaan Suomen alueella lisääntyvä lohikanta, joka vaatii erityistä suojelua säilyäkseen.

Simojoen status Natura-jokena tuo joelle erityisen merkityksen suojeltavana jokena ja valuma-alueena. SVK:n mielestä Simojoen vesistöön ei tule johtaa mitään kaivoksen prosessivesiä kaivostoiminnan aikana, eikä myöskään toiminnan päätyttyä. Hakemuksessa on esitetty prosessi, jossa jätevedet johdettaisiin purkuputkea pitkin Kemijokeen kaivostoiminnan aikana, mutta toiminnan päätyttyä prosessissa saastuneet jätevedet jäisivät kaivosalueelle ja luonnonvaluma suuntautuisi tästä eteenpäin

Ruonajokeen ja sitä kautta Simojokeen. SVK:n mielestä mahdollisen kaivostoiminnan harjoittajan tulee kustannuksellaan puhdistaa kaikki toiminnastaan syntyvät saastuneet prosessivedet ja maa-alueet, sekä saattaa toiminnan loppuvaiheessa kaivosalue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan.

Kaivostoiminnan prosessivesissä esiintyy vesistöille ja eliöille pieninäkin pitoisuuksina vaarallisia ksantaatteja. Lupahakemuksen mukaan jäännösksantaattien hajottamismenetelmien tutkiminen on käynnistetty, mutta mitään varmuudella toimivaksi testattua ksantaattien poistamiseen soveltuvaa menetelmää ei ole esitetty hakemuksessa. Kaivoksen rikastushiekka-altaista vesivarastoaltaisiin siirrettävän veden puhdistusprosessi ksantaattien osalta jää hakemuksessa täten selvittämättä. Vesivarastoaltaista jätevesi päätyisi purkupuutkea pitkin Kemijokeen. SVK:n mielestä kaivoksen purkuvesien mukana ei tule johtaa Kemijoen vesistöön tai Simojoen vesistöön lainkaan ksantaatteja tai muita myrkyllisiä aineita.

Kaivostoiminnan erilaisten vesivarastojen ja altaiden kestävyudessa on esiintynyt paljon ongelmia myös Suomessa. Suhangon kaivoksen suunnitelmissa mainittujen rikastushiekka-altaiden ja vesivarastojen kestävydestä kaikissa ääriolosuhteissakin tulee huolehtia erityistä varovaisuutta noudattaen. Rikastushiekka-altaiden patorakenteiden mahdolliset vuodot on tunnistettava merkittäväksi riskiksi.

Suhangon kaivoksen joidenkin aiempien suunnitelmien mukaan jätevesiä olisi johdettu Kemijokeen hyödyntäen sen sivujoen Vähäjoen luontaista valuma-aluetta. Tässä hakemuksessa esitetty jätevesien johtaminen purkupuutkea pitkin Kemijokeen voi olla haitallisilta vesistövaikutuksiltaan pienempi kuin aiempi suunnitelma, edellyttäen, että purkupuutkella johdettavat jätevedet on puhdistettu hyvin ja eivät sisällä myrkyllisiä kemikaaleja. Purkupuutkesta ja jätevesistä voidaan olettaa kuitenkin syntyvän erilaisia paikallisia haittavaikutuksia sen sijoitusalueen kiinteistöille, sekä Kemijoen vesiluonnolle, kalastolle ja kalastukselle.

SVK PITÄÄ SIMOJOEN LOHIKANNAN JA RUONAJOEN TAIMENKANNAN TURVAAMISTA, SEKÄ VESIENSUOJELUA TÄRKEÄNÄ

SVK:n mielestä Suhangon kaivoshankkeen hakemuksessa esitetyt kalakantojen ja vesistöjen suojeluun kohdistuvat toimenpiteet ovat puutteellisia. Simojoen valuma-alueen osalta merkittäviä riskejä ovat vesistön pilaantuminen kaivostoiminnan häiriötilanteissa esimerkiksi vesivarastojen patorakenteiden rikkoontuessa, myrkyllisten ksantaattien päätyminen luonnonvesiin ja kaivostoiminnan jälkeisten jätevesien valumat. Jätevesien mahdollisesta johtamisesta Kemijokeen aiheutuvat haitat on minimoitava jätevesien tehokkaalla puhdistuksella.

TAUSTAA

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on myöntänyt Suhanko Arctic Platinum Oy:lle 7.12.2005 Suhangon kaivoksen ja rikastamon ympäristö- ja vesitalousluvan (nro 122/05/1). Varsinaista kaivos- ja rikastamotoimintaa ei ole aloitettu. Hankkeeseen liittyen on tehty nykyistä lupaa laajempaa kaivostoimintaa koskeva ympäristövaikutusten arviointi (YVA) vuosina 2012–2014 ja Kemijokeen johtavaa purkupuutkea koskeva YVA vuosina 2021–2022. Vireillä oleva hakemus sisältää voimassa olevaan lupaan nähden muuttuneita sekä uusia toimintoja ja hankkeita.

Ympäristönsuojelulain mukainen hakemus koskee malmin louhintaa ja rikastusta, kaivosalueella muodostuvien jätevesien ja yhdyskuntajätevesien käsittelyä ja johtamista Kemijokeen, sekä kaivannaisjätteen hyödyntämistä ja sijoittamista kaivannaisjätteen jätealueille. Toiminnan aloittamislupaa haetaan hakemuksessa tarkemmin eritellysti rikastamon, sekä Konttijärven louhoksen toiminnalle ja vesien johtamiselle Kemijokeen.

Vesilain mukainen hakemus koskee Ruonajoen uoman uudelleenlinjausta, Ruonajoen valuma-alueen muuttamista tuotantovaiheen aikana, purkupuutken vesistöjen alituksia, kahden sillan rakentamista Ruonajoen yli, putkilinjojen vientiä Ruonajoen yli, louhosten kuivanapitoa, Tavilampien täyttämistä sekä

rikastamon raakavedenottoa Konttijärvestä ja järven keskivedenpinnankorkeuden nostoa. Valmistelulupaa haetaan vesistöналituksille ja -ylitykselle, toiselle sillalle, raakavedenotolle, Konttijärven keskivedenpinnan korkeuden nostamiselle, sekä Konttijärven louhoksen kuivanapidolle. Lisäksi Suhanko Arctic Platinum Oy hakee kaivosalueella sijaitsevien lähteiden osalta lupaa poiketa vesilain 2 luvun 11 §:n 1 momentin mukaisesta lähteiden luonnontilan vaarantamista koskevasta kiellosta.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Petter Nissén (valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja